

АТА-АНАЛАРҒА АРНАЛҒАН ЖАДЫНАМА

«Қауіпсіз каникул – 2023»

«Баламен бірге жазғы демалыста»

Жаз - жылдың керемет мезгілі. Отбасылық демалыс – бұл өз балаңызға ең көп уақыт бөлестін кезініз. Бұл көптен күткен ерекше оқиғаны Сіздің балаңыз жыл бойы аңсан келді.

Жазда балалардың жазғы лагерге шығуна, туыстарға баруға, өзенге шомылып, орманда қызыруға тамаша мүмкіндіктер туды.

Шақырайған күннің көзі, сүйк су, жәндіктер, тез бұзылатын тағамдар сияқты әр түрлі қауіп-қатерлер де жоқ емес.

Балалар үшін жазда қауіпсіздікті қамтамасыз ету, ең алдымен - ата-ананың міндеті. Егер сіз жазда демалыска жіберетін болсаныз – онымен суда, кун көзінде, жолда, орманда, тауда жүрудің ережелері туралы әңгімелескеніз жөн.

Өкінішке орай көптеген бақытсыздықтар жазғы демалыста орын алады.

Демалыс сізге және балаңызға тек қуаныш әкелуі үшін бірнеше ережелерді сактау керек:

✓ Егер сіз балаңызben айналысуға шешім қабылдасаңыз, есінізде болсын, бұл іс-әрекеттеріңіз қысқа болуы тиіс, әрі оларды таңғы уақытта өткізген абзал. Сіздің міндетіңіз балаңыздың білімі мен өз тәжірибелі ұшастыра отырып, оның таным көкжиегін көнектейту.

✓ Балаңызды теледидар мен компьютерден алшаш ұстaugа бар қүшінізді салыңыз, барлық бос уақыттарыңызды таза ауада өткізіңдер, велосипед, самокат, роликтер тебініздер, футбол ойнаңыздар. Жаз – бұл бала денсаулығын нығайтудың жолы және оның келесі оқу жылындағы денсаулығы жазда қалай демалуына байланысты болады.

✓ Күн тәртібін сақтауга тырысыңыз, әйтпесе қыркүйекте оған қайтып келу қынға түседі. Үйқының қанбауы неврозды дамытады, шаршау жиіледі. Баланың үйқысы күніне 10 сағаттан кем болмауы тиіс.

ЖОЛДА АБАЙ БОЛ!

Жолдағы қауіпсіздік – бұл ата-аналар немесе камқоршылардан үлкен жауапкершілікті талап ететін міндет, бұл қауіпсіздікті елеусіз қалдыруға болмайды.

Балаңыздың бойында жолда, көшеде тәртіпті, ұқыпты, сақ және байқампаз болуға деген қажеттілікті тәрбиелеуге тырысыңыз.

Балаға жаяулар үшін де, көлік жүргізуілері үшін де ережелер бар екендігін үнемі ескертіп отырыңыз.

Балаға көшеде қараумен бірге көшеде естуді де үйретіңіз: балаңың жақындаш қалған көлікті естімеуінен болған қайғылы оқиғалар көп болғанын есінізде ұстаныңыз.

Балаға қарауды үйретіңіз. Балада қатаң дағды қалыптасуы тиіс: жаяу жүргіншілер жолынан шығар алдында алға қадам жасамас бұрын басын онға,

солға бұрып жан-жағын, жолдың барлық бағыттарын қарайды. Бұл балада автоматизмге дейін үйретілген болуы тиіс.

Озінің де қатаң есінізде сақтаңыз және балаңызға да үйретіңіз: кез келген көлік түріне мінү үшін де, одан шығу үшін де көлік толық тоқтауы керек. Жүріп келе жатқан көліктен неліктен секіріп түсуге болмайтынын түсіндіріңіз.

Балалардың жолда бағдарлануына, жолда сақ және мұқият болуға үйретіңіз, ешқашан жақын келе жатқан көліктің алдынан жүгіріп өтүге болмайды, жаяу жүргіншілердің жол қызылстарында, жолды жаяу кесіп өтерде немесе жолдардың түйіскең жерлерінде құлаққапты алу керек.

Егер сіздің балаңыз жол көлік оқиғасының қатысушысы, куәгері болған жағдайда психология маманың көнеспіне жүгініңіз. Психолог қорқыныш пен үрейді женуге көмектеседі.

СУ ҚОЙМАЛАРЫНЫҢ ЖАНЫНДА АБАЙ БОЛЫҢЫ!

Балаларды қараусыз қалдырманыздар! Су қоймаларының маңайында жалғыз серуендеуге рұқсат берменіздер. Суда балалармен бірге серуендеу кезінде оларды қарап отырыңыз, әсіресе, суга шомылу кезінде жалғыз қалдырманыздар. Тіпті сүй таяз жерде де олармен бірге болыңыздар. Сырғанауға арналмаған заттармен сырғанақ тебуге жол берменіз. Сақ болыңыздар, балаларға көмек керек болып жатса, оған немкүрайлы қарамаңыздар.

Келенсіз оқиғалардың алдын алу үшін бірнеше қағидаларды есте сақтаған жөн:

1. Демалыс орындарын, судың тереңдігін, су түбінде тырбиған ағаш, балдыр немесе балшық жоқ екеніне көз жеткізіңіз. Таныс су қоймаларының арналары мен тубі жыл сайын өзгеріп түрүм мүмкін.

2. Суга шомылып жүрген балаларды ересектер үнемі бақылауда ұстаяу тиіс.

Егер ересек балалар өз беттерімен шомылуға кетіп бара жатса, құтқарушы мен медбике посты бар жағажайларға баруын қадағалаңыздар. Балаларға жүзуді үйретіңіз, сонымен қатар әр түрлі төтенше қын жағдайлардағы жүріс-тұрыс ережелерін де үйретіңіз.

СУДАДЕМАЛА ЖУРІП, ЖАҒАДА НЕМЕСЕ СУДЫҢ ШИНДЕ ТӨНЕТИН ҚАУІП-ҚАТЕР БАР ЕКЕНДІГІН ЕСТЕ САҚТАҢЫЗ.

ҚАУІПСІЗДІК ЕРЕЖЕЛЕРИН САҚТАУ-СУ ҚОЙМАЛАРЫНДАҒЫ АДАМДАРДЫҢ ҚАУІПСІЗДІГІНІҢ БАСТЫ ШАРТЫ.

Балаңың ғаламтордағы қауіпсіздігі!

Казіргі уақытта Ғаламтор желісіндегі қауіпсіздік ережелерін сақтау мен шынайы өмірдегі қауіпсіздік ережелері өзара тығыз байланысты!

Балаңың қалыпты дамуына нәсілге бөлінуші және экстремистік сайттар, есірткілер, порнография және т.с.с. туралы ашық ақпараттар қауіп төндіреді.

Фаламтор қойнауы адамгершілік құндылықтармен қатар, қаржылық – зиянды бағдарламалар: құрттар, вирустар, «қоңырау шалулар» тәрізді қауіптерге душар етуде.

Оз балаларыңыздың Фаламтор желісінде еркін жүзуіне жол жіберменіздер: Фаламторға қол жеткізуді бақылау қажет, тыйым салынған сайттарға шығуды, экстремизм, деструктивті діни ағымдар, күмар ойындар, нашақорлық және т.б. насиҳаттаушы қауіпті ресурстарды шектеу керек. Компьютердің, планшеттер мен смартфондардың браузерлеріндегі сайттарға кіру тарихын үнемі қадағалап қарап отыруға кеңес береміз, әсіресе, Сіздің балаңыз тіркелген **YouTube** каналына назар аударыңыздар.

Сіздің балаңыздың «Facebook», «Вконтакте», «Одноклассники», «Мой мир» әлеуметтік желілеріндегі виртуалды достарына назар аударыңыздар.

Қаперінізде жүрсін. Балалар кандай сайттарды пайдаланатынын білу маңызды. Тәртіпті қадағалап отыратын модераторлары бар сайттарды пайдаланған дұрыс. Көптеген чаттар мен форумдарда бейресми түрде қарым-қатынас жасауға мүмкіндік бар. Балаңыздың бейресми түрде таныс емес адамдармен қарым-қатынас жасамауын талап етіңіз.

Құрметті ата-аналар, тыйым салынған сайттарды пайдалануды шектеу мен тыйым салу бойынша шараларды іске асырыңыз, жеке компьютерлерге, ноутбуктар, планшеттер мен смартфондарға «Ата-ана бақылауы» сервисін қоюға кеңес береміз.

Құрметті ата-аналар, балаларыңызды қорғаңыздар!

Сіздің балаңыздың үде және көшедегі қауіпсіздік ережелерін есте сақтаңыздар. Күн сайын балаңызға қайталап айтып отырыңыз:

1. Оз үйінен, ауласына алыстан кетпесін.
2. Көшедегі бейтаныс адамдардың қолынан ештеңе алмасын. Бірден бөлектеу кетіп қалсын.
3. Танымайтын адамдарға есік ашпасын.

АТА-АНАЛАРҒА ЖАДЫНАМА

Жаз- жаңа оқу жылына дайындалу уақыты! Балаңызды жаңа оқу жылына қажетті мектеп киімімен, оқу құралдарымен, оқулықтарымен алдын-ала қамтамасыз етіңіз.

Мектеп формасы

Қазақстан Республикасы Білім мен ғылым министрінің 2016 жылғы «14» қантарда № 26 бұйрығымен Орта білім беру үйымдарында міндетті мектеп формасына қойылатын талаптар бекітілді.

Жоғарыда аталған Талаптар білім берудің зайырлы сипатын іске асуруға және орта білім беру үйымдары білім алушыларының арасында әлеуметтік, мұліктік және басқа да өзгешеліктердің белгілерін жоюға бағытталған.

2. Орта білім беру үйымдарындағы міндетті мектеп формасына қойылатын талаптар

5. Орта білім беру үйымдарының міндетті мектеп формасы (бұдан әрі – мектеп формасы) оқытудың зайырлы сипатына сәйкес келеді. Мектеп формасының үлгісі, түсі классикалық стильде, бірынғай түс гаммасында жасалады, үшеуден асырмай түстерді араластыруға рұқсат етіледі. Мектеп формасының түсі қалыпты және ашық емес түстерден таңдалады.

7. Мектеп формасы күнделікті, мерекелік және спорттық болып бөлінеді.

3. Орта білім беру үйымдарында міндетті мектеп формасына қойылатын талаптарды орындау

23. Ата-аналар мен өзге де заңды өкілдер мектеп формасы туралы мәселелерді талқылауга қатысады және оны жетілдіру бойынша ұсыныс енгізеді, оны кез келген сауда желісінен сатып алады.

25. Басшы ағымдағы жылғы 25 мамырға дейін мектеп формасының бекітілуін қамтамасыз етеді.

Құрметті ата-аналар, сіздерден өтініп сұрайынымызының жетекшісіне жазғы каникул кезінде балаңыздың демалысы және болатын орны туралы ақпарат, сонымен қатар жазғы демалыс кезінде балаңыздың өмірі мен денсаулығына жауапкершілігін туралы қолхат қалдырып кетіңіз.

Сізге каникулдың басталуына дейін мектеп келесі ақпаратты беруі тиіс:

- Сіздің балаңызға жаңа оқу жылында қажетті оқулықтардың тізімі, қажет болған жағдайда жетіспейтін оқулықтардың тізімі;
- пәндер бойынша жазға берілген тапсырмалар;
- Сіздің мектебіңіз үшін жаңа оқу жылына бекітілген мектеп формасына қойылатын талаптар.

Жаз-баланы жан-жақты дамытуға қолайлы мүмкіндіктер уақыты, сондықтан бұл мүмкіндікті жіберіп алмау аса маңызды!